

Bouwkundig vernuft en historisch besef

Openbaar Ministerie in Assen door DAAD Architecten

De rechtbank van Assen kreeg de afgelopen jaren te kampen met ruimtegebrek. Om die reden zocht het Openbaar Ministerie naar een nieuw onderkomen. Als locatie werd een voormalige drukkerij gekozen schuin tegenover de rechtbank. DAAD Architecten uit Beilen verbouwde de drukkerij ingrijpend tot een compact gebouw, daarbij dankbaar gebruikmakend van de overdimensionering van de draagconstructie. *Pierijn van der Putt Foto's Christiaan de Bruijne*

1 Rechts van het Openbaar Ministerie staat een klein theater, links een woongebouw van vijf lagen. Aan de voorzijde is de vergaderzaal over twee lagen zichtbaar. De verandering van metselverband geeft de hoogte van de oorspronkelijke drukkerij aan.

2 De vergaderzaal is twee lagen hoog en biedt uitzicht op de rechtbank die aan de overkant van de straat staat.

3 De binnentuin met houten plaveisel en banken. De 'kuil' maakt daglichttoetreding in de kelder mogelijk.

De voormalige drukkerij stamt uit de jaren vijftig en staat in het centrum van Assen. Links wordt het gebouw geflankeerd door een appartementencomplex van vijf lagen, rechts begint de tweelaagse bebouwing die kenmerkend is voor de Assense binnenstad. De drukkerij besloeg een gebied van 20 meter breed en 30 meter diep en was twee verdiepingen hoog. Deze afmetingen maakten rigoureuze ingrepen noodzakelijk: van het vloeroppervlak was slechts een kleine strook langs beide gevels geschikt om als kantoorruimte in te richten, de rest van het gebouw was daarvoor te donker. Niet alleen kon daardoor onvoldoende kantoorruimte worden gerealiseerd, ook het gebrek aan privacy vroeg om een andere oplossing.

De ingreep van DAAD Architecten kwam tot stand na een bouwkundige analyse van de voormalige drukkerij. Deze bleek uit twee delen te bestaan, waarvan het oudste 14 meter breed is en een zeer zware kolommenstructuur heeft. Het tweede deel, van 6 meter breed, was een latere opvulling van het gat tussen de drukkerij en het naastgelegen appartementengebouw.

DAAD sloopte dit gedeelte en verving de voor- en achtergevel. Zo ontstond een binnentuin van 30 meter lang, waarlangs de kantoorzone is gelegd. Het gesloopte volume kon worden teruggewonnen door aan de oorspronkelijke twee lagen twee verdiepingen toe te voegen. De overdimensionering van de constructie van de oude drukkerij maakt dit mogelijk.

De kantoorzone langs de binnentuin is flexibel indeelbaar. Dat is in verband met de steeds wisselende personele samenstelling en daardoor veranderende bezettingsgraad van het gebouw een logische keuze. Ook de vormgeving van de verkeerszones is bepaald door de dynamiek van de organisatie van het Openbaar Ministerie. De verkeersgebieden zijn ruim bemeten en hebben daarom een verblijfsfunctie gekregen. De brede gangen lenen zich voor informele besprekingen, voor vergaderingen en voor de lunchpauzes.

De verkeersruimtes vormen de ruggengraat van het gebouw. Ze zijn op elke verdieping anders vormgegeven maar wel volgens hetzelfde principe. Daar waar de verkeerszone (waaronder ook de vergaderzaal valt) aan de gevel ligt, prikt hij er doorheen en is hij aan de buitenkant afleesbaar. De entreehal mondt uit in de binnentuin, de vergaderzaal doorbreekt de voorgevel en in de circulatieruimte van de bovenste laag is een daklicht opgenomen die is vormgegeven als een koker die door het dak steekt.

De verkeersgebieden geven ruimte aan activiteiten die geen eigen kamer behoeven. Zo zijn informele contacten sneller gelegd. In het slechtste geval dienen de gangen als buffer van de kantoren. Nu deze intensiever worden gebruikt, verhuizen sommige kasten van de kamers naar de gang. De architecten zien dit met lede ogen aan, omdat zo de gangen in een kantoorlandschap veranderen, maar het onderstreept wel de flexibiliteit van het concept.

Het gebouw is vrijwel volledig nieuwbouw. Alleen de draagconstructie van de drukkerij en de wand die nu langs de binnentuin loopt, zijn origineel. De architecten hebben moeite gedaan om het gebouw aan te laten sluiten op de baksteen architectuur van de omgeving en om de oude situatie nog enigszins zichtbaar te maken. De voorgevel van de onderste twee lagen is uitgevoerd in metselwerk met een bijzonder verband. De gevel is een dambord van rechtopstaande en liggende bakstenen, telkens in pakketjes van drie. Bij de bovenste twee lagen gaat het metselwerk over in een half-

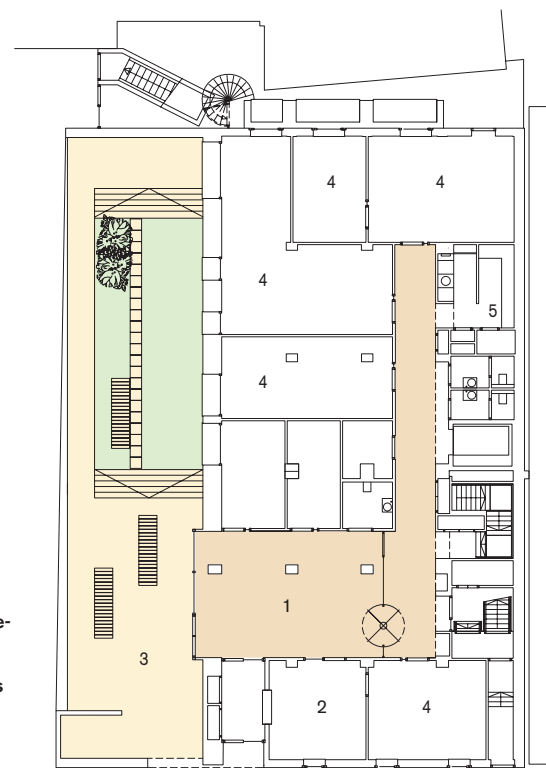

steens verband. De verspringing maakt de oorspronkelijke gebouwhoogte zichtbaar en is een subtiële verwijzing naar de oude situatie.

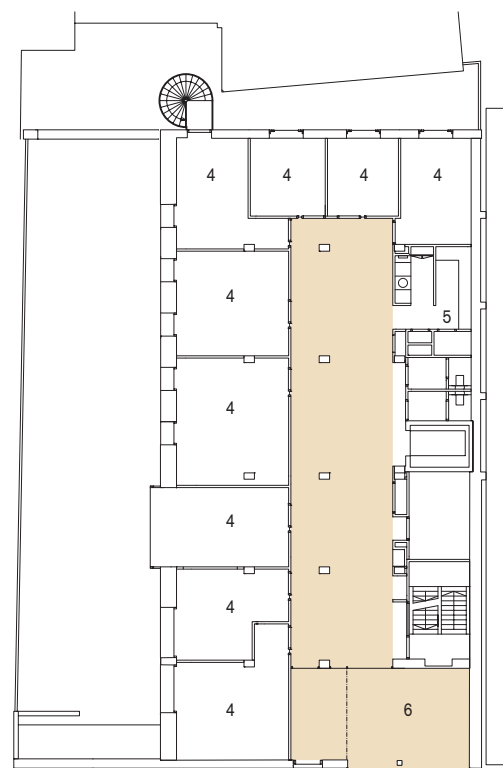
De gevel langs de binnentuin ziet er heel anders uit. Het contrast tussen het oude gebouw en de nieuwbouw is hier groter dan aan de voorgevel. De onderste twee lagen zijn van de binnentuin gescheiden door een gestuukte muur van 80 centimeter dik. De muur is spaarzaam geperforeerd door ramen met zeer diepe neggen. Om voldoende zonlicht naar binnen te kunnen reflecteren zijn grote, witgeschilderde kalven toegepast. De twee bovenste lagen zijn volledig bedekt door een vlak van houten lamellen. Hier moet het zonlicht juist worden gefilterd.

DAAD Architecten heeft een compact gebouw ontworpen dat een grote mate van flexibiliteit tentoonspreidt. De ingrepen getuigen zowel van vernuft als van gevoeligheid ten aanzien van de historische context. Het gebouw heeft een nieuwe functie en twee nieuwe bouwlagen gekregen, maar oogt vanzelfsprekend in het straatbeeld.

Doorsnede van de oorspronkelijke situatie naast de nieuwe situatie. Het gebouwdeel links is geheel gesloopt en aan de drukkerij zijn twee lagen toegevoegd. Ook de kelder-verdieping ontvangt vanuit de binnentuin licht.

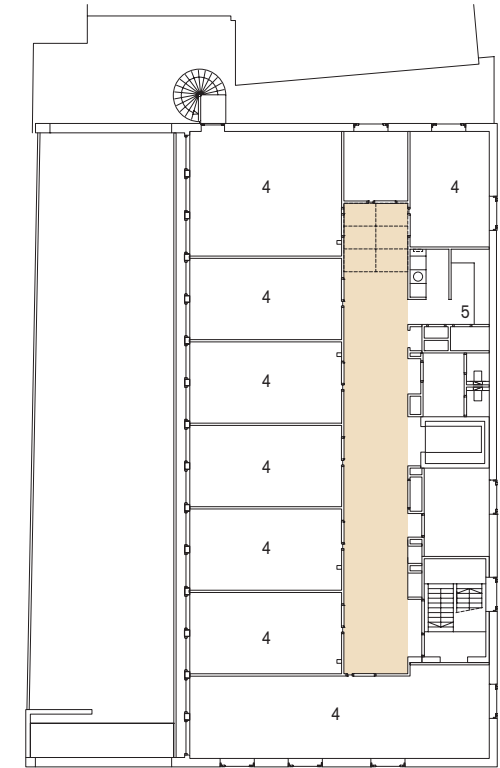
Begane grond

Eerste verdieping

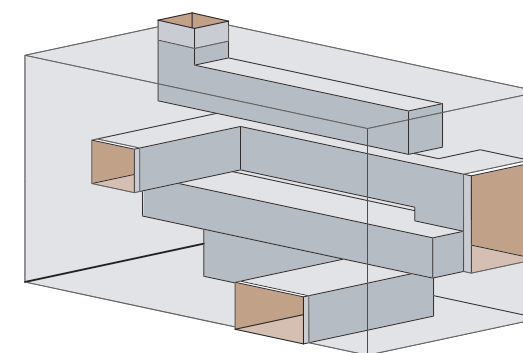

Tweede verdieping

Derde verdieping

- 1 entree
- 2 receptie
- 3 binnentuin
- 4 kantoorruimte
- 5 pantry
- 6 vergaderzaal
- 7 leestafel / lunchruimte

Constellatie van verkeersgebieden binnen het volume. Op elke verdieping steken de verkeersruimtes op bepaalde plekken door de gevel.

1 In de brede gangen zijn verschillende functies opgenomen, zoals garderobe en postvakken.
2 De verschillende soorten metselverband en de wisselende raamgroottes zorgen voor een informele gevel die contrasteert met de statie van de rechtbank aan de overkant.

Verbouw / nieuwbouw kantoorpand Openbaar Ministerie te Assen

Opdrachtgever VROM Rijksgebouwendienst, Groningen
 Ontwerp DAAD Architecten, Beilen
 Projectarchitecten Rob Hendriks, Geir Eide, Eric de Leeuw
 Medewerkers Geert de Wrede, Dirk v.d. Laan, Chris Stuit
 Adviseur constructie Ingenieursbureau Dijkhuis, Groningen
 Adviseur installaties Technical Management (TM), Groningen
 Adviseur akoestiek Technical Management (TM), Groningen
 Aannemer Bouwbedrijf Timmer, Borger
 Interieurarchitect DAAD Architecten, Beilen
 Landschapsarchitect DAAD Architecten, Beilen
 Beeldend kunstenaar Pjotr van Oorschot
 Bruto vloeroppervlakte 2.020 m²
 Netto vloeroppervlakte 1.690 m²
 Bruto inhoud 7.200 m³
 Netto inhoud 4.400 m³
 Datum voorlopig ontwerp september 2001
 Datum definitief ontwerp december 2001
 Aanvang bouw november 2002 (aanvang sloop)
 Oplevering maart 2004
 Bouwsom inclusief installaties € 2.730.000 excl btw
 Bouwsom exclusief installaties € 1.710.000 excl btw
 Bouwsom inclusief installaties € 3.248.700 incl btw
 Bouwsom exclusief installaties € 2.034.900 incl btw

